

**คำแนะนำในการจัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง
กรณี ไม้ที่ปลูกขึ้นที่ไม่ใช่ไม้หวงห้ามในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก. ๔-๐๑)
สำหรับซื้อขายเป็นรายต้น / ท่อน**

เจ้าของไม้ที่ปลูกขึ้นหรือขึ้นเองตามธรรมชาติที่ไม่ใช่ไม้หวงห้ามในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สามารถจัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง สำหรับซื้อขายเป็นรายต้น / ท่อน ตามรายละเอียดในคำแนะนำนี้

หนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง สามารถใช้เป็นเอกสารหลักฐานแสดงการได้มา โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อประกอบการขออนุญาตส่งออกไม้ไปนอกราชอาณาจักร ตามที่กำหนดไว้ใน ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้า หรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๓ หนังสือสำแดงฯ สามารถนำไปแสดงต่อด่านป่าไม้ด่านแรกหรือเข้าโรงงานแปรรูปได้

ขอบเขตการใช้หนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเองสามารถใช้ได้เฉพาะไม้ไม่หวงห้าม เท่านั้น โดยไม้ที่ไม่ใช่ไม้หวงห้ามในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นได้ ๒ กรณีด้วยกัน

๑. ไม้ที่มีชื่อหรือชนิดไม้เป็นไม้หวงห้ามที่ปลูกขึ้นหรือขึ้นเองตามธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๒. ไม้ที่มีชื่อหรือชนิดเป็นไม้หวงห้ามเฉพาะที่ปลูกขึ้นในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑

ไม้ตามกรณีที่ ๑ เป็นไม้ไม่หวงห้ามเดิมอยู่แล้ว ส่วนกรณีที่ ๒ เป็นไม้หวงห้ามเดิม แต่ผลจากการแก้ไขกฎหมาย ที่เรียกว่าปลดล็อกมาตรา ๗ ทำให้ไม่เป็ไม้หวงห้าม ตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๗^๑ ประกอบกับ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิ เพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๓^๒

๑. การจัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง เป็นการจัดทำข้อมูลรายแปลงที่ตัดไม้ โดยประกอบด้วยข้อมูลเหล่านี้

๑.๑ การระบุตัวตนของเจ้าของไม้ ชื่อและที่อยู่ ให้ระบุ

- ๑) ชื่อเจ้าของไม้ หมายถึง เจ้าของไม้ยืนต้นที่ปลูกขึ้นในแปลง ผู้ที่ครอบครอง ผู้เช่าที่ดินจาก ส.ป.ก. หรือผู้รับมอบอำนาจ แต่ไม่รวมถึงผู้ซื้อไม้
- ๒) เลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือ เลขทะเบียนนิติบุคคล
- ๓) ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้
- ๔) หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้

๑.๒ แหล่งที่มาของต้นไม้ที่ปลูกขึ้น ให้ระบุ

- ๑) ขนาดพื้นที่ตามเอกสารที่ดินที่ไม้ขึ้นอยู่เนื้อที่เป็น ไร่-งาน-ตารางวา โดยต้องระบุขนาดพื้นที่ให้ตรงกับเอกสารที่ดิน

^๑ พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๘) มาตรา ๗ กำหนดว่าไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศให้ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม

^๒ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิ เพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดว่าที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข เป็นที่ดินซึ่งไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม

๒) ความเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ หมายถึง ผู้ที่กรอกข้อมูลในส่วนที่ ๑.๑ เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ เป็นผู้เช่า หรือที่ได้รับการยินยอมให้ใช้ประโยชน์

๓) ระบุประเภทของเอกสารที่ดิน เลขที่ วันที่ออกเอกสาร ที่ตั้งของที่ดิน ตามที่ระบุในเอกสารที่ดิน

๓.๑) ตัวอย่างการตรวจสอบเลขที่ของที่ดิน ส.ป.ก. ตามที่ระบุในเอกสารที่ดิน โดยการใช้เลขระวางและเลขที่ ตามที่ระบุในรูปภาพด้านล่าง ซึ่งในปัจจุบันมีระบบดิจิทัลที่สามารถตรวจสอบโดยการกรอกหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ของผู้ใช้ประโยชน์ก็จะสามารถสืบค้นและยืนยันได้

๔) การจับพิกัดทางภูมิศาสตร์ให้จับพิกัดโดยประมาณกลางแปลงที่ดิน ระบุเป็น ละติจูด-ลองจิจูด หรือ X,Y โดยสามารถใช้พิกัดภูมิศาสตร์จากเครื่อง GPS แผนที่ของกรมแผนที่ทหาร แผนที่ของกรมที่ดิน หรือจากแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ

- ตัวอย่างเลขละติจูด-ลองจิจูด : ๑๓.๗๕๕๒๗๓, ๑๐๐.๔๑๖๖

- ตัวอย่างพิกัด X,Y (X มีเลข ๖ หลัก Y มีเลข ๗ หลัก) : ๓๖๗๗๙๖, ๒๖๒๓๔๒๗

๑.๓ รายการสรุปต้นไม้ที่ตัดรายต้น ให้ระบุ

๑) ลำดับต้นไม้ที่ตัด

๒) ชนิดไม้ที่ตัดในที่ดินทั้งหมดในแต่ละครั้ง ณ วันที่ทำหนังสือสำแดงฯ โดยระบุเป็นชื่อสามัญ เช่น สัก พะยูง ประดู่ ชิงชัน

๓) ขนาดความโตของต้น หน่วยเป็นเซนติเมตรโดยวัดขนาดเส้นรอบวงของต้นไม้ที่ความสูงประมาณบอกของผู้วัด หรือวัดที่ความสูง ๑๓๐ เซนติเมตร และวัดความสูงทั้งหมดของต้นไม้ซึ่งสามารถวัดได้เมื่อไม้ล้ม ในการวัดความยาวให้ใช้หน่วยเป็นเมตร

๔) จำนวนท่อนรวมทั้งหมดที่ถูกตัดทอนของแต่ละต้น

๕) หมายเหตุ เพื่อลงรายละเอียดเพิ่มเติมกรณีที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ต้นไม้มีสองนาง มีกิ่งมาก

๑.๔ การลงนามรับรองข้อมูล

ให้ลงนามโดยผู้ที่ระบุในส่วนที่ ๑.๑ ยกเว้นเจ้าของไม้ไม่สามารถลงนามได้ อันเนื่องจากอายุมาก หรือปัญหาสุขภาพให้ใช้การพิมพ์ลายนิ้วมือแทนได้ กรณีพิมพ์ลายนิ้วมือให้มีพยานรับรองลายพิมพ์นิ้วมือ ๒ คน ๑.๕ ในกรณีที่ เป็นไม้ที่ปลูกขึ้น และมีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้าม เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่ผู้ซื้อสามารถแสดงหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเพิ่มเติม (ถ้ามี) ดังต่อไปนี้

๑.๕.๑) หลักฐานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๕.๒) หลักฐานข้อมูลการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ เช่น โครงการปลูกป่าของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้พื้นที่ โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น

๑.๕.๓) หลักฐานการเป็นสมาชิกขององค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ เอกชน ตัวอย่างขององค์กรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ เช่น กรมป่าไม้ การยางแห่งประเทศไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมส่งเสริม

การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ตัวอย่างขององค์กรเอกชน เช่น สหกรณ์สวนป่า เป็นต้น

๑.๕.๔) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของหนังสือสำแดงฯ อาจให้มีพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือรับรองอีกชั้นหนึ่งก็ได้ ซึ่งพยานต้องเป็นผู้ที่ทราบว่าไม้ที่ตัดหรือโค่นนั้นเป็นไม้ที่ปลูกขึ้น โดยพยานสามารถเป็นบุคคลธรรมดา เช่น พยานแปลงข้างเคียง หรือ เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น กำนัน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน

๒. เอกสารแนบท้ายหนังสือสำแดงฯ

๒.๑) สำเนาบัตรประชาชนของเจ้าของไม้

๒.๒) สำเนาเอกสารแสดงการได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ช หรือผู้รับมอบอำนาจ

๒.๓) กรณีที่ดินเช่าหรือได้รับการยินยอมให้ใช้ประโยชน์จาก ส.ป.ก. ให้แนบสำเนาสัญญาเช่าหรือหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์

๒.๔) แผนที่พอสั่งเขตแสดงที่ตั้งของที่ดิน สามารถวาดด้วยมือหรืออื่นๆ เช่น ภาพจาก Google Map

๒.๕) ภาพถ่าย สามารถแสดงภาพถ่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ภาพถ่ายในโทรศัพท์มือถือได้

๑) ภาพถ่ายมุมกว้างของแปลงต้นไม้ ให้เห็นต้นไม้ที่จะตัดทั้งต้นโดยมีพื้นหลังที่มีจุดอ้างอิง (หากมีจุดอ้างอิง)

ตัวอย่าง

๒) ถ่ายภาพมุมกว้างหลังตัดฟันโดยให้เห็นต่อไม้และท่อนไม้ในแปลงที่ตัดฟัน

ตัวอย่าง

๓) ภาพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ประกอบการตรวจสอบได้ (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

๓. รายการบัญชีไม้แนบท้ายหนังสือสำแดงฯ ในการนำเคลื่อนที่ไม้ออกจากที่ดินฯ ใช้กำกับการนำเคลื่อนที่ไม้เป็นรายเที่ยวโดยให้ระบุข้อมูลดังนี้

- ๓.๑) ชื่อเจ้าของไม้ที่จัดทำหนังสือสำแดงฯ
- ๓.๒) วันที่จัดทำข้อมูล หมายถึง วันที่นำไม้เคลื่อนที่ออกจากแปลง
- ๓.๓) เคลื่อนที่จาก หมายถึง ที่อยู่ของแปลงไม้
- ๓.๔) จุดหมายปลายทางที่ไม้จะไป เช่น โรงเลื่อย
- ๓.๕) ชื่อ-นามสกุลผู้นำเคลื่อนที่ไม้ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมไม้ หรือคนขับรถ
- ๓.๖) ประเภทรถ ทะเบียนรถ และจังหวัดตามป้ายทะเบียน และทะเบียนพ่วง (ถ้ามี)
- ๓.๗) ลำดับที่ให้ระบุเป็นลำดับตามปกติ
- ๓.๘) ชนิดไม้ตามชื่อสามัญที่ระบุในหนังสือสำแดงฯ
- ๓.๙) ลำดับต้นในรายการสรุปลำดับไม้ที่ตัด ให้นำลำดับต้นจากหนังสือสำแดงฯ มารระบุ เช่น ไม้ท่อนนี้มาจาก ลำดับต้นที่ ๑ ในหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง ให้ระบุเลข ๑
- ๓.๑๐) รหัสประจำท่อน ให้ระบุข้างเลขหน้าเป็นลำดับต้นและเลขหลังทับเป็นลำดับท่อน เช่น ๒/๕ (เลข ๒ หมายถึงลำดับต้น คือ ต้นที่ ๒, เลข ๕ หมายถึง ท่อนที่ ๕ จากต้นที่ ๒) พร้อมเขียนกำกับรหัสบนท่อนไม้ให้สอดคล้องกับเอกสาร
- ๓.๑๑) ขนาดท่อนให้ระบุเป็นรายท่อน โดยวัดเส้นรอบวงกลางท่อน และ ความยาวของท่อนนั้นๆ
- ๓.๑๒) หมายเหตุเพื่อลงรายละเอียดเพิ่มเติมกรณีท่อนไม้มีลักษณะพิเศษ เช่น ปุ่ม ตอ แก่นร่อน ผุกร่อน หากเป็นกิ่งไม้ ปลายไม้ หรือรากไม้ ก็ให้ระบุในช่องหมายเหตุ และไม่ต้องระบุรหัสท่อนและขนาดท่อน
- ๓.๑๓) ลงลายมือชื่อผู้ครอบครองไม้ หมายถึง เจ้าของไม้หรือผู้ซื้อไม้
- ๓.๑๔) ลงลายมือชื่อผู้นำเคลื่อนที่ หมายถึง คนขับรถหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมไม้
- ๓.๑๕) หากมีการนำเคลื่อนที่ไม้มากกว่า ๑ เที่ยว ให้กรอกข้อมูลรายการบัญชีไม้แนบท้ายฯ ของเที่ยวอื่นๆ

พร้อมแนบสำเนาหนังสือสำแดงฯ ประกอบการนำเคลื่อนที่

๓.๑๖) กรณีการนำเคลื่อนที่ไม้เกิน ๗ วัน และยังไม่ถึงจุดหมาย ให้ผู้นำเคลื่อนที่ไม้ระบุสาเหตุของความล่าช้าลงในเอกสาร

๔. เอกสารแนบท้ายข้อมูลส่วนการนำเคลื่อนที่ไม้

- ๔.๑) สำเนาสัญญาซื้อขายกรณีและผู้สำแดงในส่วนที่ ๑ ได้ขายไม้แล้ว หรือเอกสารหลักฐานการซื้อขาย
- ๔.๒) หากผู้ซื้อหรือเจ้าของไม้มอบอำนาจให้ผู้อื่นทำการนำเคลื่อนที่แทน ให้มีหนังสือมอบอำนาจในการนำเคลื่อนที่พร้อมติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท
- ๔.๓) รูปถ่ายท้ายรถที่บรรทุกไม้ให้เห็นหน้าตัดไม้และเลขทะเบียนรถ สามารถแสดงภาพถ่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ภาพถ่ายในโทรศัพท์มือถือได้

๔.๔) หากเส้นทางที่นำไม้เคลื่อนที่ผ่านมีด่านป่าไม้จะต้องแจ้งเข้าเขตด่านป่าไม้เพื่อขอออกใบเบิกทางกำกับการเคลื่อนย้ายต่อไป

หมายเหตุ

รับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่น พร้อมลงลายมือชื่อกำกับและวันที่ และควรเขียนกำกับด้วยว่า “ใช้เพื่อการสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเองเท่านั้น”

คำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับ

๑. หนังสือสำแดงฯ ฉบับจริงจะอยู่ที่ผู้ซื้อไม้โดยทำสำเนากระดาษ ๑ ชุด หรือสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้จัดทำหนังสือสำแดงฯ เก็บไว้

๒. เอกสารรายการบัญชีไม้แนบท้ายหนังสือสำแดงฯ ต้นฉบับนำไปกับผู้นำเคลื่อนที่ไม้ เพื่อนำส่งให้ผู้ซื้อโดยทำสำเนากระดาษ ๑ ชุด ให้ผู้จัดทำรายการบัญชีไม้แนบท้ายฯ เก็บไว้ เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับในภายหลัง

๕. คำแนะนำสำหรับโรงงานแปรรูปไม้ในการตรวจสอบความถูกต้องของไม้

เพื่อป้องกันไม้ผิดกฎหมายเข้าสู่โรงงาน ผู้ประกอบการมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของหนังสือสำแดงฯ ตามข้อ ๕.๑ ในทุกครั้งที่รับข้อมูล ซึ่งหากพบข้อสงสัยหรือเกิดความไม่มั่นใจ การตรวจสอบให้ดำเนินการในบางรายการใน ข้อ ๕.๒- ๕.๕ (ตามย่อหน้า) เพิ่มเติมตามดุลยพินิจของโรงงาน ดังนี้

๕.๑ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อเท็จจริงในหนังสือสำแดงฯ และเอกสารการนำเคลื่อนที่

๕.๑.๑ สิทธิในการตัดไม้ของผู้สำแดงความเป็นเจ้าของไม้ในที่ดินก่อนตัด ตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ โดยดูข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของไม้ที่นำมาขายและเจ้าของที่ดิน

๕.๑.๒ คุณลักษณะของผู้จำหน่ายไม้ เช่น หากเป็นคนต่างถิ่นที่ไม่เคยมีการซื้อขายกันมาก่อน ควรสอบถามข้อมูลการได้มาของไม้ให้ครบถ้วน

๕.๑.๓ ระดับความล่อแหลมต่อการเป็นไม้ผิดกฎหมาย เช่น ชนิดไม้เป็นไม้กลุ่มที่มีความแพร่หลายในการทำไม้ผิดกฎหมาย เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ เป็นต้น ควรสอบถามข้อมูลการได้มาของไม้เพิ่มเติม

๕.๑.๔ สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตัดไม้ ตรวจสอบข้อมูลที่ตั้งของแปลงว่าสอดคล้องกับพิคัดแปลงที่ระบุ เช่น ตรวจสอบเช็คเอกสารรับรองโดย ส.ป.ก. หรือ ตรวจสอบเลขที่ ส.ป.ก. ในระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของภาครัฐ

๕.๑.๕ ช่องทางการนำไม้เคลื่อนที่มาจำหน่ายผ่านเส้นทางที่เป็นจุดล่อแหลมกับแหล่งธรรมชาติของชนิดไม้ต่างๆ ควรสอบถามข้อมูลการได้มาของไม้เพิ่มเติม

๕.๑.๖ หากพบข้อสงสัยหรือความไม่มั่นใจในเอกสาร SD ให้แยกกองไม้ดังกล่าว และแจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพื่อเข้ามาช่วยตรวจสอบ

๕.๒. ตรวจสอบสัญญาซื้อขาย (กรณีซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง)

๕.๓. จัดทำทะเบียนผู้ขาย หรือทำระบบสมาชิกคู่ค้ากับโรงงาน (ตรวจสอบความเป็นสมาชิก)

๕.๔. ลงพื้นที่ตรวจสอบแหล่งปลูกไม้ในกรณีมีข้อสงสัย

๕.๕ ตรวจสอบการขึ้นทะเบียนกับภาครัฐ เช่น กรมป่าไม้ การยางแห่งประเทศไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือเป็นสมาชิกขององค์กร เช่น สหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน จำกัด เป็นต้น